

Regionális Taggyűlés

2013. ősz

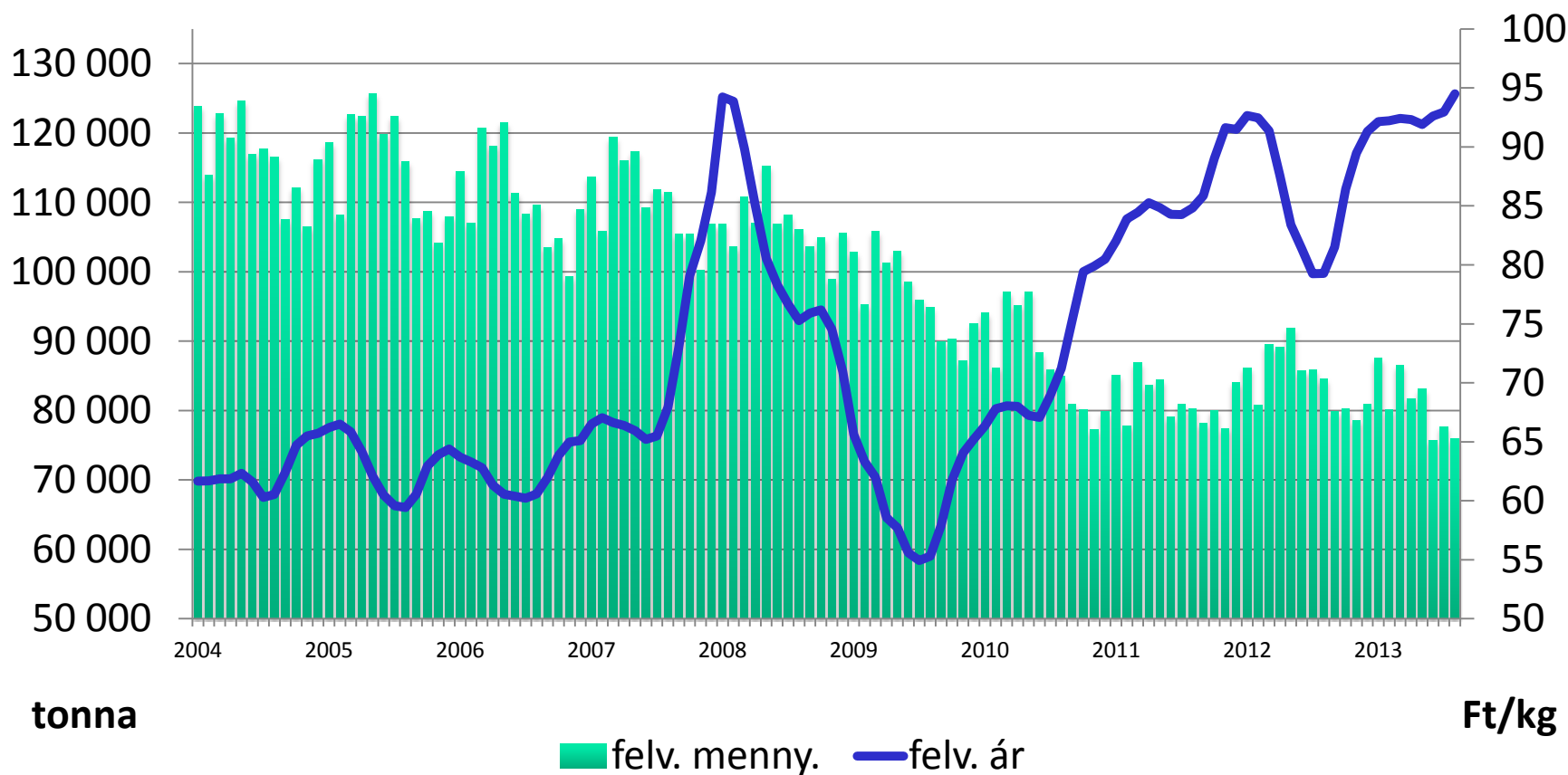
Tájékoztató az elmúlt Taggyűlés óta történt eseményekről 1.

- Alapszabály-módosítás (Küldött Közgyűlés: 2012. november 29.)
 - Új tagdíj rendszer
 - 2014-es választásokkor érvénybe lépő új választási rendszer
 - Marketing Alap felállítása
- Szakmaközi Szervezeti elismerés megszerzése – Szakmaközi megállapodások kialakítása
- Alapár-prognózis a 2013/2014. kvótaévre (2013. márc. 20.)
- Együttműködési Megállapodások a Tej Világnapján (KSH, KKAOSZE)
- Együttműködési Megállapodás a Nemzeti Agrárgazdasági Kamarával (2013. szept. 19. OMÉK – Tejágazati Szakmai Nap)
- Kvótakivezetés kedvezőtlen piaci hatásai ellen történő intézkedés-csomag részletes kidolgozása → a VM részére átadásra került az OMÉK-on

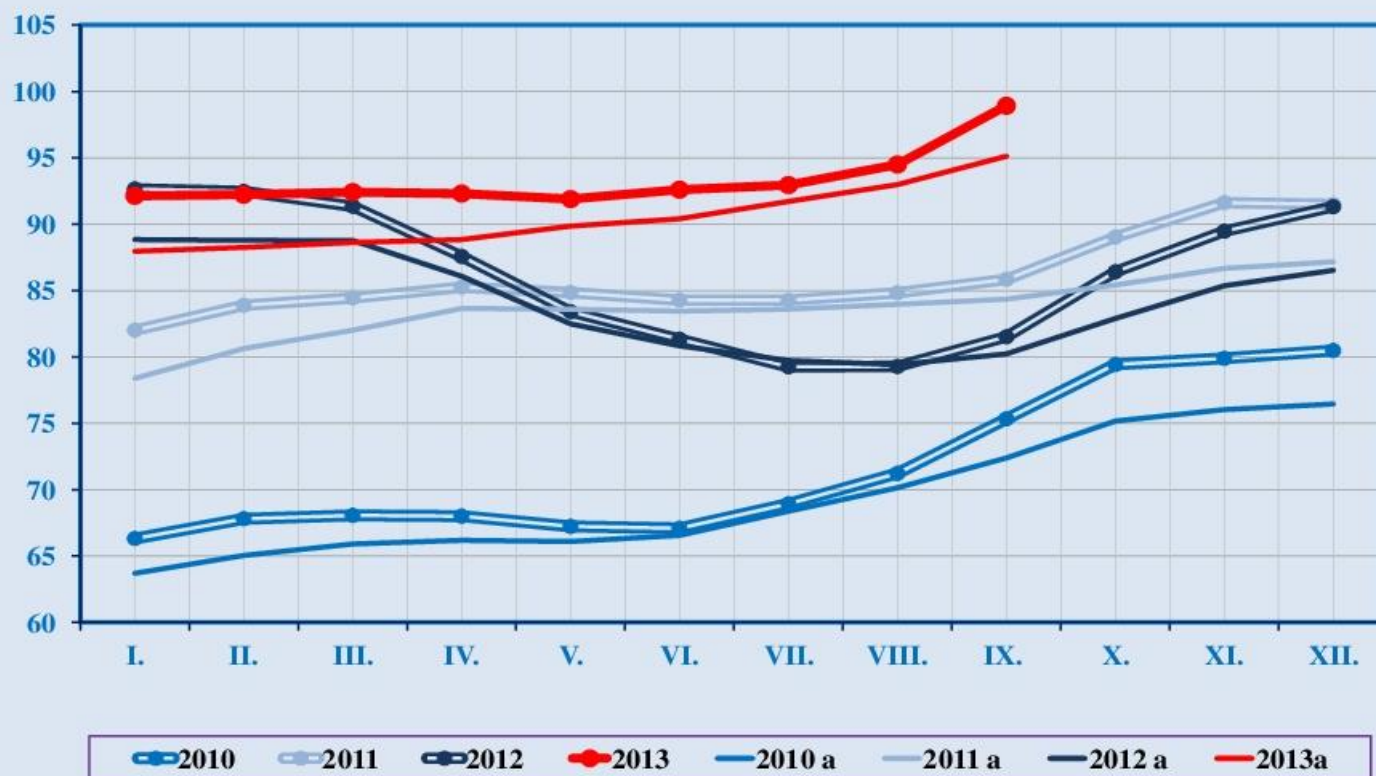
Tájékoztató az elmúlt Taggyűlés óta történt eseményekről 2.

- Alapvető élelmiszerek áfa-csökkentése (közös fellépés: BTT, VHT, TT)
- Elindult a tejtermékek kiskereskedelmi forgalmazását érintő piaci monitoring
- Aflatoxin-probléma kezelése
- Rögös túró oltalmi bejegyzésének megszerzése (folyamatban)
- Védjegy-lajstromozás ('Tej-szív minőségi, magyar' védjegy)
- Megújult a Terméktanács weboldala – www.tejtermek.hu (Facebook is)
- Tejfogyasztást népszerűsítő kampány (óriásplakát, bevásárlókocsi, online-, valamint nyomtatott sajtó, „Futás a tejért Schirilla Györggyel!”, Lidl – Magyar tejtermékek hete, Metro spirálfüzet, Index aloldalain online hirdetés)
- Tejvertikum Kft. és Tejszív Alapítvány létrehozása
- III. Tejágazati Konferencia – 2013. november 21. – Lajosmizse !!!

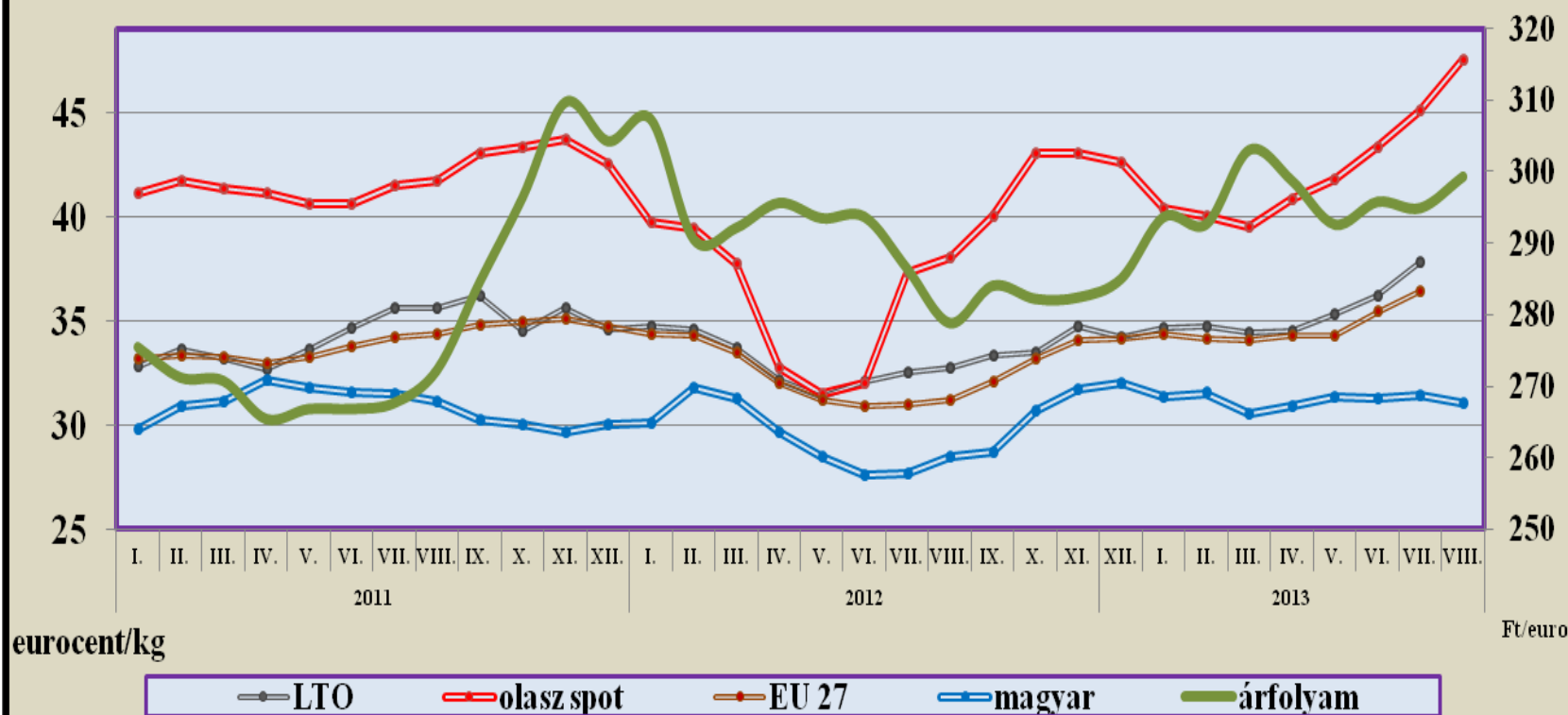
A felvásárlás és a felvásárlási ár alakulása

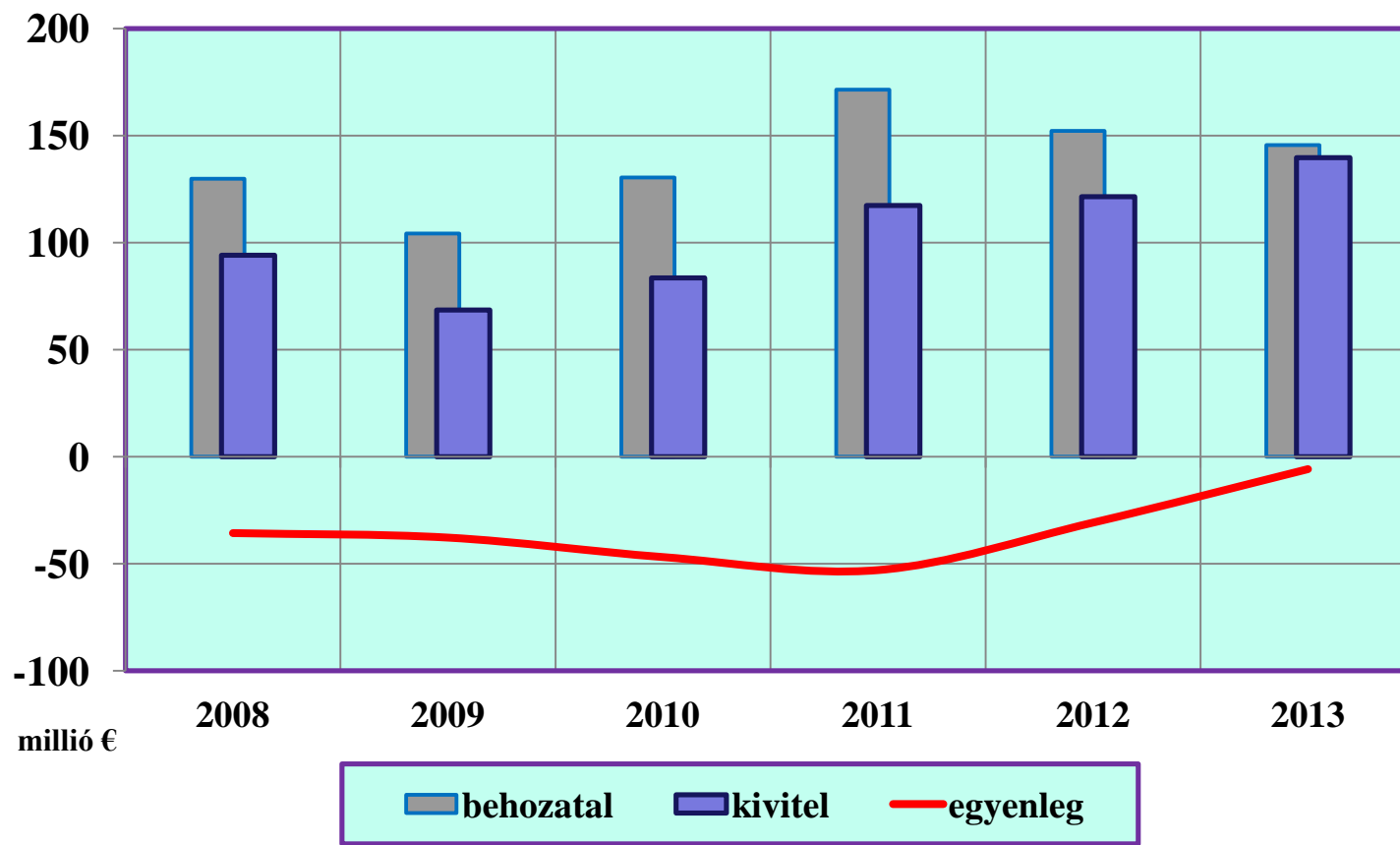
A nyerstej felvásárlási és alapárának alakulása Ft/kg

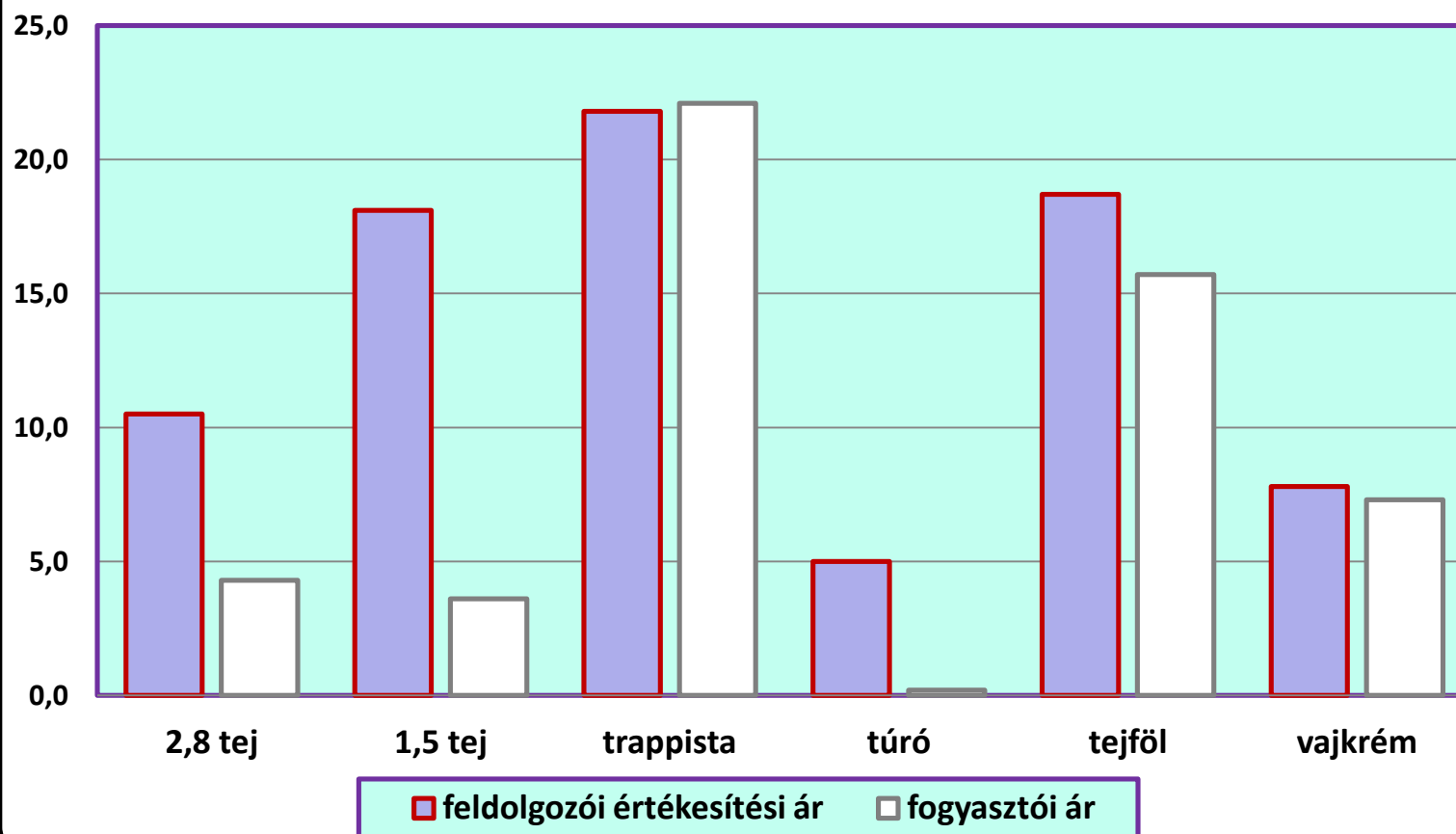
Az árak nemzetközi alakulása

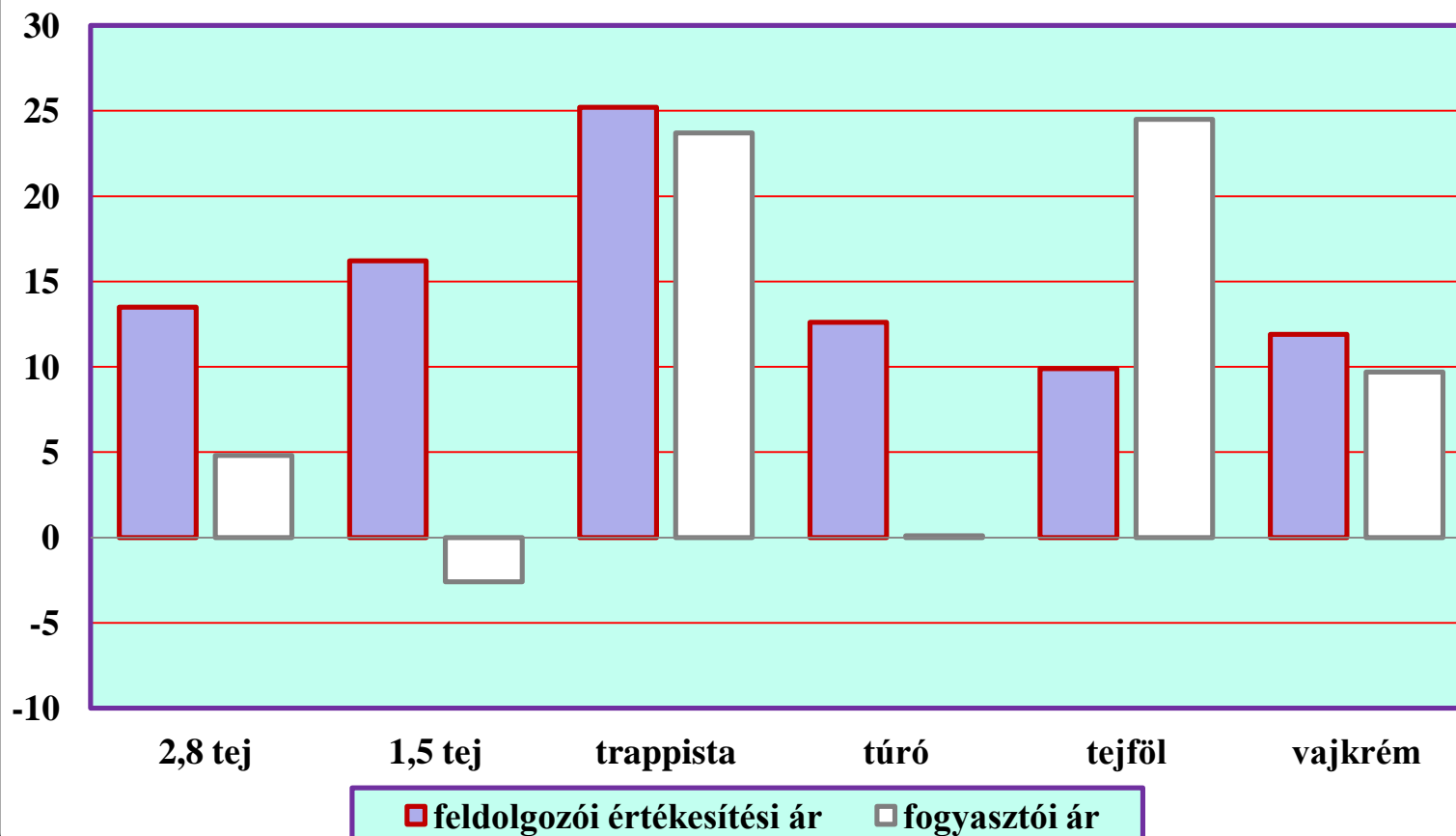
Tejtermékek külkereskedelme I. félév

A feldolgozói értékesítési és a fogyasztói áralakulás
2013. június/2012. június %

A feldolgozói értékesítési és a fogyasztói áralakulás
2013. augusztus/2012. augusztus %

ÁGAZATFEJLESZTÉSI KONCEPCIÓ

Javaslat

Előzmények

- Az EU tejpiaci szabályozása 2015-től megszünteti a 30 éve működő kvótarendszert.
- Kiemelt feladat a felkészülés, illetve az ágazati szereplők felkészítése a kvótaszabályozás megszűnése utáni időszakra.
- 12 szakértő bevonásával egy átfogó elemzést készített abból a célból, hogy
 - **feltárjuk a magyar tejágazat valós helyzetét** az EU és azon belül a Közép-Kelet Európai régió viszonylatában,
 - **meghatározzuk a lehetőségeket**, melyek háttérrel jelenthetnek az ágazat fejlődéséhez, valamint
 - **konkrét intézkedéseket kezdeményezzünk** annak érdekében, hogy Magyarország a tejpiaci reform kedvezményezettjeként élje meg a változásokat.

Főbb megállapítások 1 – Termelési kapacitások

- **Magyarország** a tejhasznosítású tehenek számát, valamint a gazdaságokban megtermelt és felhasznált tej mennyiségét illetően, az EU-27 közötti rangsorban egyaránt **a 18. helyen áll** (1,1 %)
- Az elmúlt 10 évben a legjelentősebb „tejpiaci szereplők” számának nagyon határozott (43%-os) csökkenésével párhuzamosan **több, mint 20%-kal nőtt a megmaradt tenyészetek átlagos állomány mérete.**
- **A nemzeti tenyésztési program eredményei elvitathatatlanok,** bár a versenyképesség javításához és a közép-kelet európai pozícióink erősödéséhez a hazai tenyészértékbecslési rendszer folyamatos fejlesztése és a legújabb tudományos technikai vívmányok adaptálása elengedhetetlen követelmény.

Főbb megállapítások 2 - Nyerstej

- 1984 és 2012 között **a tej minősége számottevően javult**, figyelemre méltó eredmények születtek valamennyi minősített jellemző tekintetében.
- **A felvásárlási ár tekintetében 2008-tól már nem volt lényeges különbség Magyarország és a környező országok között**, sőt a szlovák, cseh és lengyel árak szorosan együtt mozogtak a hazaiakkal. A nyerstej árak Szlovéniában valamivel magasabb, Romániában pedig alacsonyabb szinten alakultak.
- **Magyarországon a takarmány aránya az összes közvetlen költségből – Bulgária és Szlovénia után – a legmagasabb (75 százalék).** Bár e költségelem megoszlása az üzemek között nagy szórást mutat, a hazai termelők többsége a takarmányhasznosítás, zöldtakarmány-felhasználás terén elmarad a versenytársaktól.

Főbb megállapítások 3 – Termelési technológia

- **Az egyik legnagyobb kihívás, amellyel a tejtermelő ágazat takarmányozásának szembe kell néznie, az az éghajlatváltozás miatt bekövetkező mikotoxin, Aflatoxin szennyezés.**
- **Magyarországon a takarmányozási és tartástechnológia nehezen tart lépést a genetika fejlődésével, az állatok igényeit nem képes maradéktalanul kielégíteni. Az abraktakarmányok relatív nagy súlya elsősorban a gyenge szaporodásbiológiai mutatókban és végső soron az állatok gyors selejtezésében csapódik le. (2,4 laktáció/tehén).**
- **350 tehenészetnél végzett felmérés (a tenyésztési ellenőrzésben tartott létszám 82%-át érintette) azt mutatta, hogy két telep kivételével az elmúlt 5 év alatt megvalósult valamilyen beruházás, vagy fejlesztés, vagy felújítás, elvértve mindkettő.**

Főbb megállapítások 4 – Feldolgozó ipar

- **Magyarország tejipara nem tud felzárkózni** a fejlettebb tejágazattal rendelkező tagországok termelékenységi színvonalához, annak ellenére, hogy a privatizáció óta a tej 70-80%-át felvásárló és feldolgozó üzemek jelentős fejlesztéseket és a termelői létszám is jelentősen csökkent.
- A tejiparban az átlagos energia-költséghányad 5-15%. A szakágazati fejlesztések **kevésbé helyeztek hangsúlyt az energetikai jellegű fejlesztésekre.**
- Az üzemek jelentős részénél tapasztalható elmaradás a regeneratív hővisszanyerés, a hulladékhő-hasznosítás, a fajlagos vízfelhasználás, az elfolyó melegvíz másodlagos felhasználása, a hűtőrendszerek hatásfoka, valamint az „improduktív energiafogyasztás” területén.

Főbb megállapítások 5 – Tejtermékpiac

- **A karbon-lábnyom számítás** az elkövetkező néhány évben az élelmiszerbiztonsági minőségtanúsító rendszerek mintájára (BRC, IFS) először csak versenyelőnyt, de hamarosan már képesítő feltételt, azaz **piacra lépési korlátot fog jelenteni.**
- A hazai tejtermék fogyasztás szerkezetét jól érzékelteti, hogy **elsődleges helyet foglal el a termékskálán a fogyasztói tej.**
- A tagállamok eddig ezernél több termékdokumentációt nyújtottak be sajtok és tejtermékek védjegyoltalmi elismerésére. **Magyarország eddig, mindössze egy termékre,** a rögös túró Hagyományos Különleges Termékként (HKT) való bejegyzésére **adott be kérelmet.**
- **A hazai tejágazatnak,** ha érzékelhetően növelni szeretné a belföldi fogyasztás színvonalát, **nagyságrendileg többet kellene költenie közösségi marketingre.**

Főbb megállapítások 6 – Kereskedelem, piacszervezés

- Az arab államokat kivéve minden export célpiacunkon a tej és tejszín nem sűrítve, azaz döntően **a nyerstej exportunk volt a legjelentősebb.**
- **Magyarország nettó külkereskedelmi pozíciója** nem csak a magasabb hozzáadott értékű tejtermékek kivitel növekedésének elmaradása miatt **romlott.**
- A hazai szerződéses kapcsolatokra jellemző, hogy a szerződéseket többnyire úgy kötik, hogy kellő mozgásterük maradjon az ár negyedévenkénti vagy akár havonkénti korrekciójára.
- A KAP egyre nagyobb szerepet szán az egyes ágazatokban megvalósuló ágazati-szakmaközi önszabályozásnak, amit a szakmaközi szervezetek hivatottak megvalósítani.

Javaslatok 1

Javasoljuk

- a közép- és felsőoktatási intézmények tantárgyainak és tananyagainak áttekintését, a gyakorlati oktatás feltételeinek javítását.
- olyan uniós és nemzeti támogatási feltételrendszer kidolgozását, amely a tejtermelésre ösztönöz.
- a földbirtok-politika végrehajtása során az állattenyésztők takarmánytermesztési és trágya-elhelyezési igényeit kiszolgáló garanciák beépítését a rendszerbe.

Javaslatok 2

- Szervezeti, szabályozási és pénzügyi eszközökkel **gyakorlat-orientált szaktanácsadói hálózatot kell működtetni**, amely a helyzetértékelésben leírt versenyhátrányok lefaragásához képes hozzájárulni. Különösképpen
 - a takarmánybázis szélesítése, a kukorica-túlsúly csökkentése,
 - a gyepgazdálkodás, a szálas- és tömegtakarmány-termesztés színvonalának növelése,
 - a melléktermékek fokozottabb hasznosítása,
 - a takarmányok gombafertőzéseinek hatékonyabb kivédése,
 - a tejtermelő állomány hasznos élettartamának meghosszabbítása,
 - a tej zsír-és fehérje-tartalmának emelése

érdekében;

Javaslatok 3

- A notifikált nemzeti támogatási jogcímeket (**állati hulla megsemmisítés, tenyésztés-szervezési feladatok, állatbetegségek megelőzése**) a 2014. évben indokolt újabb hét évre megújítani az időközbeni költségnövekedés figyelembevételével korrigált támogatási mértékekkel.
- A 2014-2020. évi KAP-reform jóváhagyott döntéseinek nemzeti alkalmazását a kitűzött céloknak megfelelően úgy javasoljuk kialakítani, hogy **a tejtermelési szektor évente legalább 20 Mrd Ft-os közvetlen támogatáshoz jusson**
 - elsősorban a termeléshez köthető támogatások (a közvetlen kifizetések 13 %-a);
 - kisebb részt az ún. érzékeny ágazatok differenciált támogatási lehetősége;
 - és a degresszív top up támogatási jogcímeken keresztül.

Javaslatok 4

- A zöldítés nemzeti szabályait – különösen az ökológiai terület-hasznosítás pontosítása során – úgy javasoljuk kialakítani, hogy az ösztönzést adjon a gyepgazdálkodás és a szálatakarmány-termesztés (takarmánykeverékek) fejlesztéséhez, az időszaki gyepterületek kialakítására.
- A vidékfejlesztési támogatások területalapú jogcímeinél kiemelt támogatási összeget javasolunk a gyepterületek hasznosítása mellett a szántóterületek környezetkímélő, időszakos gyepgazdálkodási (szálatakarmány-előállítási) hasznosítására.

Javaslatok 5

- 2014-2020. évi KAP vidékfejlesztési programjainak tervezése és konkrét intézkedéseinek meghozatala során kiemelt szerepet (támogatási forrást) kell, hogy kapjanak:
 - a tenyésztés, a **takarmányozás és az állattartás költségeinek csökkentését szolgáló innovatív technológiák bevezetése**, úgymint
 - a hagyományos tenyészértékbecslés és a genomikus tenyészértékbecslések kombinált alkalmazásán nyugvó tenyésztési munka alkalmazása;
 - a takarmány-termesztés, betakarítás és tárolás gépi és technológiai fejlesztéseinek takarékos energia-felhasználást célzó beruházásai;
 - a további **állatjóléti és környezetvédelmi beruházások**, úgymint
 - a szélsőséges időjárási viszonyok hatását csökkentő, állati komfortot biztosító technológiai eszközök beépítése;
 - a trágyakezelés és felhasználás technológiai beruházásainak támogatása;
 - a telepi vízfelhasználás, az újrahasznosítás, a hűtési berendezések korszerűsítő beruházásai.

Javaslatok 6

- a **kockázatok csökkentése**, illetve az ár- és jövedelem-stabilitás javítására kidolgozandó szabályozási mechanizmusok, úgymint
 - az állattenyésztés takarmány-bázisát, annak minőségét veszélyeztető tényezők felismerési és elhárítási rendszerének fejlesztése;
 - a piaci hektikusság kedvezőtlen hatásait csökkentő közösségi pénzügyi alapokhoz történő hozzájárulás támogatása;
 - a közösségi pénzügyi alapokat működtető szakmaközi szervezet működési támogatása.
- a tejfeldolgozással, kézműves tejtermékek előállításával foglalkozó **üzemek víz- és energiaköltségeiknek mérséklése**, úgymint
 - a logisztikai eszközök korszerűsítésének támogatása;
 - a feldolgozóüzemi működés takarékos (alternatív) energiaforrás-kialakításának támogatása;
 - a termék-előállítás technológiai berendezéseinek takarékos energia-felhasználás kritériumait szem előtt tartó korszerűsítő beruházási támogatása.

Javaslatok 7

- Komplex **ágazati innovációs programot** javasolunk elkülöníteni az EIP források terhére, amely kiemelten foglalkozna
 - a genomika hazai adaptációjának fejlesztési és kutatási feladataival, a külföldön már elterjedt módszerek magyarországi alkalmazhatóságát biztosító fejlesztésével;
 - a termékpálya egészének során keletkező környezeti terhelés mérhetőségét biztosító rendszerek kialakításával és a hazai alkalmazhatóságot biztosító kutatási feladatok elvégzésével;
 - a takarmány-termesztési technológiáknak a klimatikus változásokat és a változó növényegészségügyi környezetet figyelembe vevő fejlesztésével, a kapcsolódó kutatások kidolgozásával.
- A 2014-2020 közötti időszak egyéb operatív programjainak (GINOP, KEHOP, TOP stb.) tervezése során **komplex fejlesztési** lehetőséget kell biztosítani olyan kapacitásbővítő és korszerűsítő beruházásoknak – legfeljebb két üzem és legfeljebb 800 ezer tonna tejfeldolgozási kapacitás tekintetében –, ami az ágazati stabilitás fenntartásához hozzájárulni képes termék-előállítást tesz lehetővé és ami puffer szereppel bírhat a piaci ingadozások hatásainak mérséklése tekintetében.

Javaslatok 8

- Indokolt tovább **szigorítani a piaci folyamatok**, különösképpen a nagykereskedelmi tevékenységek **felügyeletét** és szabályozását a tisztességtelen kereskedelmi magatartás, a fekete-kereskedelem visszaszorítása terén. Ennek érdekében javasoljuk:
 - Legalább az alapvető tejtermékek (folyadék tej, sajt, túró) általános forgalmi adójának drasztikus csökkentését.
 - A tejtermék nagykereskedelmi tevékenység hatósági engedélyezésén túlmenő, szakmaközi szervezeti regisztrációs kötelezettségének az előírását.
 - A tisztességtelen piaci magatartást folytató piaci szereplővel szembeni közösségi fellépés lehetőségének a szélesítését, az agrárkamaraik jogosítványok szakmaközi szervezettel megvalósuló együttműködés alapján történő szélesítését.
 - Az elsődleges import-termék bejelentési eljárás rendszerszerű fejlesztését.

Javaslatok 9

- A tejtermékek hazai fogyasztásának érdekében **összehangolt közösségi marketing program** kidolgozására van szükség, ami a közmédiában és a kereskedelmi médiában is erőteljesen megjeleníti azokat az üzeneteket, amelyek a kialakult tévhiteket oszlatná a tej- és tejtermékfogyasztás kapcsán. Ennek érdekében javasoljuk:
 - Az iskolatej program évenkénti 20 %-os költségvetési támogatásbővítését.
 - Az iskolai edukációs programok állami közösségi marketing programként való támogatását.
 - Az EU forrású tejtermék-promóciós támogatási lehetőség önrészenek biztosításához való nemzeti támogatási hozzájárulás biztosítását.
 - A szakmaközi szervezet által működtetett marketing alapok hozzájárulásának teljes termékpálya-szereplői körre való kiterjesztését.

Ágazati célok

Számok nyelvén megfogalmazva az ágazati célokat →

A **2020**-as évek elejére:

- a nyerstej éves termelési szintje **2000-2200 ezer** tonnára emelkedik;
- az egy főre jutó tej- és tejtermék-fogyasztás eléri a **200 kg/fő** mennyiséget;
- a hazai előállítású feldolgozott tejtermék-kivitel **200 ezer** tonnával növekszik;
- az import tejtermékek hazai kiskereskedelmi értékesítési részesedése **20%** alá szorul.

Szakmai célok

A szakmai célok tekintetében megfogalmazható, hogy

- a magyar tejtermelési alapok vezető know-how bázisa legyen a közép-kelet európai országoknak;
- a magyar tejtermék-előállítás Európa egyik legkisebb „karbon-lábnyomával” rendelkezzen;
- a piaci szereplők szervezettsége lehetőséget adjon önálló piaci szabályozás kialakítására.